СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 202. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, субота, 30-го серпня 1947. No. 202. JERSEY CITY and NEW YORK, Saturday, August 30, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

НАРАДИ ЛЕГІОНУ ПІД ЗНАКОМ ЗАГРОЗИ ВІЙНИ ЗБОКУ СОВЄТІВ

Ню Йорк, 29 серпня. — Конвенція Американського Легіону почалася в четвер 28 серпня і переходить під знаком осторогу перед Совєтами. Водночас пішли заклики до воєнної готовости збоку найвизначніших особистостей Америки.

Командант Легіону, Павло Г. Ґрифит у вступній промові заявив, що він „не щадить слів, щоб натаврувати конспірацію Кремля, яка змагає до завоювання світу під покришкою комунізму". — „На мою думку нема як нашим легіонерам виминати або закривати факту, що головна небезпека для світового миру йде від крутійств виковaних у Москві. Є оправдані причини, щоб американська прилюдна опінія була чуткою на оцю небезпеку" — казав Ґрифит.

Після осторогу перед заграничним ворогом Ґрифит перейшов до справ, звязаних з діяльністю уряду й конгресу як в загальних справах країни, так і в справах самогоЛегіону, тобто ветеранів першої й другої світової війни. Про потребу готовости Америки відбити напад який іде від Совєтів через діяльність американських комуністів говорили теж й інші промовці, а з окрема сенатор Едвард Мартин з Пенсилвенії, ветеран з трьох воєн.

Послання президента Трумана і промова губ. Дюя за загальний військовий вишкіл.

З Білого Дому наспіло телеграфічне послання на конвенцію Легіону з висловами, що зогляду на загрозу тоталітарної війни єдиним певним засобом проти неї є переведення закону про загальний військовий вишкіл молоді. „На ветеранів спадає важке завдання подбати про збереження овочів перемоги на найближчі роки. Це є країна ветеранів і її майбутність лежить в їхніх руках" — писав президент.

У такому самому тоні промовляв нюйорський губернатор Томес Е. Дюї. Він вперше за час свого урядування прилюдно вийшов з домаганням заведення загального військового вишколу для молоді. Дюї звернув увагу на ослаблення Злучених Держав внаслідок розпуску американської армії негайно після війни. і на появу небезпеки для світового миру через зріст диктатур в різних країнах світу. Єдиним рятунком проти такої загрози є сильні Злучені Держави — твердив Дюї.

Становище Форестала в справі оборони.

Секретар флоти і теперішний секретар департаменту краєвої оборони Джеймс Форестал пригадав членам Леліону, що світовий мир і стабилізація світових відносин лягли в основу американської політики й тому Америка мусить стати такою потугою, щоб забезпечити світові тривалий мир. Для такої цілі Злучені Держави мусять мати справну, живучу й модерну армію, щоб могла виповнити свою місію на кожний заклик. Міжнародна політика нашої країни вимагає, щоб перевести мирові договори, скріпити й розвинути Обєднані Держави і в такий спосіб довести до устійнення світових відносин — твердив Форестал.

РЕСПУБЛИКАНЦІ ТВЕРДЯТЬ, ЩО ВОРОГИ ПЕРЕКРУЧУЮТЬ РОБІТНИЧИЙ ЗАКОН.

Вашинґтон. — Краєвий Республиканський Комітет надрукував 70,000 примірників брошури під заг.: „Правда про Акт між робітниками й господарями з 1947" щоб „поборювати замішання, викликане різними ворогами закону і перекручувати правдиві наміри нового закону", як сказано в брошурі.

Деякі провідники юній, які надіються втримати постійно беззастережну диктатуру над робітниками й провідники Демократичної Партії, починаючи від президента аж до низів, підтримують невдовілля та поширяють неправдиві вісти, твердять республиканці. В брошурі находяться відповіді на найважніші закиди, поширювані проти нового закону. Таких пояснень у формі відповідей є 17. Типовим поясненням є напр. таке: Питання:

„Чи новий акт є невільничим законом?" — Відповідь: „Рішучо ні. Акт освободжує робітника від поневолення і дискримінації як збоку юнії так і збоку підприємців. Це є найповніша декларація робітничих свобід від часу прокламації Еманципації Линколна для звільнення нігрів з неволі".

ДОЧКА ПРЕЗИДЕНТА ТРУМАНА ПРИСТУПАЄ ДО ЮНІЇ.

Ню Йорк. — Дочка президента Трумана, Марґарета, яка недавно виступила з концертом у Каліфорнії і діждалася прихильної критики свого голосу, внесла зголошення на прийняття її до юнії, що має назву „Американська Ґілда Музичних Артистів". Управа юнії заявляє, що зголошення буде трактоване на такій самій підставі як і зголошення інших артистів. Маргарета Труман може виступати як солістка без юнійної книжечки, але коли вона схоче виступати в опері, тоді вона мусить належати до юнії, пояснюють урядники юнії.

Президент Труман і папа у спільній кампанії проти поневолення

Вашингтон, 28. серпня. — Президент Труман осягнув повне порозуміння з папою Пієм XII для створення спільного морального фронту і за боєву кампанію проти неправди й поневолення, як це виявлено в комунікатах Білого Дому. В згаданих справах вислав президент Труман свого особистого амбасадора до папи з листом датованим 6. серпня, якого зміст саме сьогодні оприлюднено разом з відповідю папи, яка наспіла до Білого Дому. „Як вибраний провідник народу Злучених Держав припала мені честь висловити повне довіря до спільної праці з Вашою Святістю, як і з кожним іншим чинником в цілому світі у змаганнях до тривалого миру". Президент виявив переконання, що дотеперішня співпраця з папою вже незмірно причинилася до справедливого й тривалого миру і до закріплення погляду, що тривалий мир мусить бути побудований на моральнім ладі серед народів світу.

У відповіді на лист президента папа заявив, що світовий мир, за яким президент так гарячо побивається, може прийти лише тоді, коли він буде опертий на твердій підставі, а нею є віря в одного правдивого Бога, творця вселенної. „Світська влада походить теж від Бога... і має на цілі боронити людину та помагати їй в осягненні і виконуванні Богом її даних прав. Коли раз держава виключить Бога і зробить себе джерелом права для людини, від тоді людина є здеградована до стану невільництва або навіть товару, яким можна торгувати й використовувати для себелюбних цілей якоїсь групи, яка дірветься влади" — каже папа. Такий стан мусить привести до війни. Тому завдання людей, які змагають до миру є ясне.

„Правда ще не втратила свого значення. Вона ще має силу зібрати найсвітліші уми світу і найблагородніших провідників духа для її оборони. Їх одушевлення горить святим бажанням боротьби за свободу і за знищення неправди та брехні" — голосить папа. Одначе, щоб зібрати для такої боротьби світові сили, треба водночас поправити недомагання світу, усунути несправедливість і релігійну ворожнечу серед людей, які чваняться, що вони стоять за християнську цивілізацію.

На кінці довгого листу папа висловлює признання Америці й президентові за діла милосердя, які змагають до зменшення людських терпінь і твердить, що нема причини попадати в зневіру і що на кінці запанує правда і справедливий мир.

З ОЗНАЧЕННЯМ СМУГИ БЕЗПЕКИ АМЕРИКАНСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ В РІО ВИКІНЧИЛА НАЧЕРКОБОРОННОГО ДОГОВОРУ.

Петрополіс, Бразилія, 28. серпня. — Технічна комісія Міжамериканської Конференції покінчила праці над докладним означенням границь безпеки для всіх Америк і так довершила повний начерк оборонного договору. Його має ще одобрити повна комісія ч. 2, а потім прийде повне засідання конференції. Договір буде ухвалений в формі резолюцій і буде мати назву „Договір з Ріо де Жанейро". Його ціль — це втримання миру і безпеки в Америках. Попри дві згадані комісії працює ще комісія ч. 3, яка має за завдання поробити приготування до голосування. У договорі означеі границі зон безпеки від бігуна до бігуна, а оборонна лінія попри Аляску на півночі начеркнена у віддалі 400 миль від совютської території Камчатки в Сибірі.

Росія не годиться на плебісцит в Кореї пропонований Америкою

Сеуль (Корея), 28. серпня. — Спільна Американсько-Совєтська Комісія в справі Кореї не може ніяк зговоритись, яка має бути влада в цій країні, а властиво, якої влади бажає собі населення Кореї. Американці стоять при цьому, що в цій справі треба питати корейський нарід, усі групи населення, а це можливо осягнути найскорше й найлегше шляхом плебісциту. Таке запропонував ген. Алберт Е. Бравн, голова американської делегації, додаючи, що голосування відбувалось би під інтернаціональним доглядом. Росіяни назвали цю пропозицію, себто корейський плебісцит, „чистою пропагандою". Вони є проти цього, щоб питати ці групи, які були противні Московській Конференції з 1945 року. Ця Конференція установила аліянтських тростісів, які мали б Корею контролювати ще впродовж пяти років від часу, як вона мала б уже свою власну владу. Совєтський представник, ген. Терентій Ф. Штиков вийшов з пропозицією „Народньої Асамблеї", на що ще американці не дали ясної відповіди. Кажуть, що і в цій новій совєтській пропозиції є певно якась закарлючка. Замітне, що він тижнів кореспонденти не мажуть діждатись пресової конференції з ген. Штиковим. Він виминає конреспондентів.

ЗА ЦІЛКОВИТУ ДЕМІЛІТАРИЗАЦІЮ ЯПОНІЇ ТА ЇЇ РОЗБРОЄННЯ.

Канбера (Австралія), 28. серпня. — Конференція Британської Спілки Народів, яка тут відбувається, заявилася за те, щоб Японію цілком здемілітаризувати і роззброїти. Делегати домагались, щоб не дозволити Японії на ніякі фабрики зброї, включно з будівлею літаків і воєнних кораблів, а далі, щоб не дозволити її робити дослідів над атомовою енергією. Конференція заявилась теж за не-військову поліцію для вдержання внутрішнього порядку в Японії. Обговорювано ще справу релігії в Японії, звертаючи увагу на Шінто як бувшу державну релігію. Конференція заявилась проти цього, щоби давати допомоги з державного скарбу Шінто-святиням та духовенству. Обговорено теж нову японську конституцію і кладено натиск на забезпеку основних прав людини.

ГЕНЕРАЛ ВЕДЕМЕЄР ПРОТИ БОЛЬШЕВИЦЬКИХ КАЛЮМНІЙ.

КАЖЕ, ЩО НЕ ГОВОРИВ В КИТАЮ ПРО НІЯКІ КОНЦЕСІЇ ДЛЯ АМЕРИКИ І НІЯКИХ НЕ ДІСТАВ.

Сеуль (Корея), 28. серпня. — Ген Алберт С. Ведемеєр, особистий посол президента Трумана, який прибув з Китаю до Кореї, щоб і тут зібрати „факти" про дійсні відносини, зложив заяву в справі комуністичних обвинувачень, неначе б він вимагав в Китаю від Чянг Кай-шека якихось концесій для Злучених Держав та їх дістав. Ген. Ведемеєр каже, що китайське комуністичне радіо розголосило, що він дістав від Китаю право на різні американські мілітарні бази в Китаю та Формозі, потрібні Злученим Державам для їх „експанзії та агресії". Генерал заявив, що звичайно він не відповідає на цього роду брехні, але в цьому випадку він поступає виняткою інакше, бо думає, що китайський нарід повинен знати з цілою певністю, що це, що голосять комуністи, є цілковитим фальшом. Нічого подібного, каже ген. Ведемеєр, в Китаю не було й ніяких таких вимог він не ставив. Комуністична пропаганда, каже генерал, представляє характер його місії в цілком фальшивий спосіб.

НЕМА ДИСКУСІЇ В СПРАВІ ЇХ ПРАВА ДО ДАЙРЕН, КАЖУТЬ СОВЄТИ.

Лондон, 28. серпня. — Московське радіо передало заяву в справі пристані Дайрен в Манджурії. У цій заяві підкреслено, що совєтські кораблі мають право вїзду до цеї пристані без усяких перепон з нічийого боку. Це має бути відповідь на зарядження китайського уряду, щоб замкнути пристань для чужинецьких кораблів. ТАСС, совєтська новинкарська агенція, яка є урядовою установою, проголосила, що не може бути навіть дискусії над правом совєтських кораблів вїздити до пристані в Дайрен, згідно з четвертим артикулом Совєтсько-Китайського договору в справі Дайрен.

ПІДНЕСУТЬ НІМЕЦЬКИЙ ПРОМИСЛ В АМЕРИКАНСЬКІЙ ТА БРИТАНСЬКІЙ ЗОНАХ

Лондон, 28 серпня. — Закінчено наради представників Злучених Держав, Великої Британії та Франції в справі індустріялізації Німеччини. Головною темою було вугілля, добуване в Рур. Щодо цього не осягнено повної згоди через спротив Франції, яка з одного боку хоче більше вугілля для свого власного вжитку, а з другого боїться зросту німецької промисловости. Та про це останнє найбільше ходить Злученим Державам та Британії, які прийшли до переконання, що без піднесення німецького промислу в їхніх окупаційних зонах, не може бути мови про те, щоб Німеччина могла стати на власні ноги, а як так не станеться, то це коштуватиме Америку й Британію, а властиво самі Злучені Держави багато грошей. Наради закінчено комунікатом, в якому сказано, що в Берліні відбудуться нові наради над домаганнями Франції в справі вугілля і коксу.

ФРАНЦІЮ ЗАСПОКОЄННО.

В комунікаті сказано далі, що „регабілітація демократичних країн Европи" буде далі мати першенство перед регабілітацією Німеччини, що відноситься у першу чергу до Франції. Запевнено, що буде здійснена демілітаризація та демократизація Німеччини, як й її розброєння, а це є для Франції найважніщим. Теж сказано, що будуть пороблені заходи, щоб Рур не став знов знаряддям агресії, а теж підкреслено, що теперішній стан не вирішує остаточно, до кого має належати Рурська область.

НАЙВАЖНІШЕ: ДІСТАТИ БІЛЬШЕ ВУГІЛЛЯ.

Париж, 28 серпня.—З урядового звідомлення про конференцію в Лондоні в справі Рур, як і з голосів преси виходить, що французи вдоволені з цих нарад. Їм іде про те, щоб доконче дістати з Рур більше вугілля і коксу, потрібного для французького промислу. Надіються, що на нарадах у Берліні Злучені Держави і Британія це їм признають.

З ГРЕЦЬКОЇ СУМАТОХИ.

Хочуть назад цей уряд, який повалено минулої суботи.

Атени (Греція), 29 серпня. — Провідники сімох партій нараджувались півтора дня над формуванням нового міністерського кабінету, предложеного Константином Цальдарисом. Ці наради закінчено тим, що вибрано делегацію, яка має піти до Деметріоса Максімоса, премієра поваленого минулої суботи кабінету, і просити його далі бути премієром в „невтральнім і безпартійнім кабінеті". Передше Максімос заявив, що він уже „має досить цього", як йому пропонували премієрство. Американські кореспонденти, пишуть, що як би так сталось й Максімос дав тепер свою згоду, то все одно, головним „босом" в уряді був би Цальдаріс, будучи в ньому, очевидно, міністром закордонних справ.

ЮГОСЛАВІЯ ПРОТИ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

Закидає Америці, що не хоче мира та мішається у внутрішні справи чужих держав.

Білгород (Югославія), 28 серпня. — Високий урядовець югославського міністерства закордонних прав та бувший посол до Єгипту, Е. Бадневич, обговорював в часі пресової конференції політику департаменту стейту Злучених Держав в Греції. Казав, що ця політика цілком невдатна та що департамент стейту „вганяючи в Греції за лисом натрапив на вовка". Американську політику в Греції назвав він „грубим і насильним вмішуванням у внутрішні справи Греції" та звязав її з „монархістично-фашистським терором" над грецьким народом". При кінці зазначив, що Злучені Держави не дбають, ні про Балкан, ні про світове замирення.

ТАЙНІ НОРДІЙСЬКІ НАРАДИ.

Мало про них чути, бо бояться Совєтського Союзу.

Копенгаґа (Данія), 28 серпня. — Закінчилася тут дводнeвна нарада закордонних міністрів чотирьох скандинавських держав: Ісландії, Данії, Норвегії та Швеції. По нарадах проголошено коротке звідомлення, що будуть ще розглядати справу цлової юнії скандинавських держав. Кореспонденти пишуть, що комунікат цей дуже короткий і уложений дуже дипломатично, бо говорить тільки про саму ідею тісної економічної кооперації між скандинавськими державами. Дальше обговорення „Нордійської цлової юнії" залишається експертам. Далі кореспонденти додають, що наради ведено в цілковитій тайні, бо на них цілком певно обговорювано закордонну політику скандинавських держав. Саме це є причиною, чому наради були тайні, бо закордонна політика оберталася головно біля відношення Совєтського Союзу до Скандинавії.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$3.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДОПОМОГТИ ПРАЦІ У. К. КОМІТЕТУ

В „Свободі" зі середи була довга стаття п. н. „Український Конгресовий Комітет за роботою". Це був свого роду звіт голови УКК, Степана Шумейка, за останній рік праці цеї організації. З цього звіту може кожний виробити собі погляд, чи праця, яка була виконана, добра й потрібна, та чи треба виконати це, що є у дальшій програмі У. К. Комітету.

Нам здається, що скромними силами і засобами була виконана в У. К. Комітеті важна праця, яку треба обовязково далі продовжувати і посилити. Та праця оберталась в останньому році головно біля таких справ:

Дальше пригадування вашингтонському урядові, а теж міжнародним чинникам, що Україна є поневолена Совєтською Росією, та що без вільної, демократичної й суверенної України не буде тривкого мира в світі; оборона та рятування українських воєнних збігців; консолідація українських сил на американському континенті.

Які були інтервенції У. К. Комітету в Вашингтоні, в Обєднаних Державах, на мировій конференції в Парижі, чи деінде, в українській справі, чи в справі українських скитальців, про це сказано обширно в згаданім звіті. Там теж є згадка і за різні меморіяли, як от у справі Української Повстанської Армії, чи інші, а теж про різні публичні виступи в обороні України.

Окремо згадано за видавання англійською мовою Українського Квартальника та потребу це видавництво продовжувати.

Як відомо, спільними заходами Українського Конгресового Комітету та Комітету Українців Канади плянується цього року скликання Української Пан-Американської Конференції, щодо якої вже прийшло до повного порозуміння з українськими організаціями в державах Південної Америки. До наміченої праці, яка в підготовці, треба зарахувати видання У. К. Комітетом документальної книги в англійській мові про боротьбу українського народу за свої права та за визволення від початку другої світової війни по сьогодні.

Уже саме дальше видавання Українського Квартальника та видання згаданої книги вимагають не тільки великої праці, але й великих грошевих видатків, а каса У. К. Комітету порожна в повному розумінні цього слова. Тому У. К. Комітет просить, щоб йому допомогти.

Ми, американські українці, цінили політичну та культурну працю в Америці й такої праці завжди домагались, але ніколи її не поперли щедро фінансово. Так воно було. Та в теперішню важку пору цього далі робити не можна. Ми мусимо дати У. К. Комітетови фонди бодай на найконечніші видатки. Ті фонди мусить зложити громадянство, мусять їх зложити наші організації; словом усі ми, що розуміємо вагу справи.

Двояка ціль підпольної боротьби в Греції

Попри далеко закроєну ціль, яку має Совєтська Росія в Греції, світ замало звертає уваги на меншу, одначе теж важливу ціль, яку мають держави, що сусідують з Грецією, в першу чергу Югославія. Оцю ціль вияснює у Луїввил Корієр-Джорнал його редактор Марк Етридж, який двічі їздив на Балкан для провірки тамошніх відносин: раз на доручення американського уряду, другий раз разом з 10 іншими членами Балканської Комісії Обєднаних Держав.

Балканські клопоти, твердить Етридж, є вчасті спадщиною історичної минувшини, а вчасті вислідом трагічного політичного і господарського положення як підчас так і після останньої війни. З передвоєнної минувшини остала неналаднана справа Македонії, яка ще й тепер поділена на три частини: найбільша частина належить до Югославії, менша до Болгарії, а найменша до Греції. Македонці здавна звісні як завзяті борці за свою незалежність. Одначе тому, що вони не є територіяльно обєднані, їх використовує одна держава проти одної. Тому, що Югославія має найбільшу частину, вона хоче тепер загарбати для себе цю частину, що належить до Греції. Болгарія радо виміняла б свою частину Македонії за грецьку частину Тракії над Егейським морем, бо в такий спосіб вона здобула б доступ до Середземного моря і не мусіла б глядіти на Чорне море.

Та попри оці „дрібні" цілі балканських держав висуває здавна Росія свої великодержавні цілі. Визволяючи Болгарію з турецького ярма, царська Росія мала на цілі добути собі доступ до Егейського, а з цим і до Середземного моря і в такий спосіб обійти морські протоки, Дарданелі й Босфор, які замикають їй дорогу на океан з Чорного моря. Одначе Берлінський Конгрес з 1878 р. спинив Росію у тому поході й Росія мусіла ждати іншої нагоди. Саме тепер така нагода наново трапляється й тому вона всіми силами підтримує не лише балканські держави, які вона опанувала, але й підпольну боротьбу в Греції, щоб добитися виконання давно наміченого політичного пляну. Коли б відірвати від Греції ці частину Македонії, тоді вона стала б такою слабою, що мусіла б прохати Совєти прийняти її за свого сателіта, бо інакше не могла б встоятися посеред сусідів.

Комуністична Росія рішила виконати давні царські імперіялістичні пляни саме підчас другої світової війни. Коли Греція опинилася під німецьким чоботом, там повстала підпольна підпільна війна проти націстів. В отій війні шаліла ще друга війна, а саме війна комуністів для загарбання влади в Греції. У підпольній боротьбі греків проти німців, встав революційний Фронт Національної Оборони з грецькою назвою ЕЛАС. Цей фронт мав під собою повстанчу армію з скороченою назвою ЕАМ. Це була коаліція різних лівих партій, включаючи й комуністів. Цю організацію опанували комуністи цілковито так, що інші ліві групи мусіли з неї забратися, і перейти до організації ЕДЕС. Її провідником був Наполеон Зервас, який тепер є міністром оборони в грецькому уряді. ЕДЕС боролася на границі Альбанії так, що як німці почали забиратися з Греції, вони знали лише ЕЛАС, яка боролася в середині краю. Щоб забезпечити собі безкарний відворот з Греції, німці заключили з ЕЛАС тайний договір, що вона випустить їх ненарушно з Греції. Отже це була зрада аліянтської справи, навіть і самої Росії, але комуністам це оплатилося, бо вони дістали владу в свої руки.

Така зрада мусіла загострити боротьбу між ЕДЕС-ом і ЕЛАС-ом і з цього прийшло до непереєднаної ненависти між обома групами. Аліянти, головно британці, подали мілітарну допомогу ЕДЕС-ові і в такий спосіб ЕЛАС втратила хвилеву владу, яку вона дістала по німцях. Формально обі групи заключили мир у Варкіза 12. лютого 1945 р., одначе ворожнеча не втихала. На підставі умови ЕЛАС мала віддати всю зброю, але вона віддала лише малу частину, а затримала собі велику її кількість. Побачивши, що вони тепер не зможуть опанувати Греції, комуністи з ЕЛАС подалися на північ до Югославії й Альбанії, а з ними пішли ще масово македонці і група музулман під назвою Хам. Між цими групами прийшло до порозуміння. Македонці хотіли розбити грецький уряд і дістати у свої руки македонську територію, комуністи хотіли скинути грецький уряд, вибраний загальним голосуванням і наставити свій. Очевидно, комуністи обіцяли македонцям сповнення їх територіяльних аспірацій і тоді почалася підготовка до вишколу підпідзової армії. Коли Совєти опанували Болгарію, Румунію, Югославію, Альбанію й Угорщину, тоді щойно почали підготовляти поновний напад на Грецію. З Москви приїхав з кінцем березня 1946 р. грецький комуністичний провідник Микола Захаріядес і він почав правильний вишкіл підпідзової армії, складеної з утікачів, у місцевості Булькес, 80 миль від Білгороду, в Югославії. У цій армії головну силу становлять македонці з Югославії, яким Тіто обіцяв обєднану македонську державу в союзі з Югославією. Цей рух підтримує теж болгарський диктатор Георгій Дімітров, який під час війни приготовлявся до своєї ролі в Москві. Коли Югославія дістане грецьку частину Македонії, то Болгарія має дістати від Греції Тракію, яка сягає від Солуня аж до Адріянополя і сусідує з Туреччиною, недалеко від Босфору.

Минулого тижня ота підпідзова армія проголосила себе „Демократичною Армією Греції" під проводом генерала Маркоса Вафтіядіса і заявила, що вона творить військовий уряд „Вільної Греції".

Коли Обєднані Держави не зможуть зайняти рішучого становища в обороні правного уряду Греції тому, що совєтський делегат поклав там своє вето, боротьба підпідзової армії переходить тепер у другу фазу, а це відібється теж і на наставленні Злучених Держав як до самої боротьби, так і до підпольної армії.

Будьмо зєдиненими, як ті найближчі, яких свята кров ллється!

Скитальчий часопис „Українські Вісті" з 11. липня б. р. помістив статтю відомого українського письменника **Уласа Самчука**, написану з нагоди Другого Зїзду Спілки Українських Журналістів на тему роздріблення українського життя. Оце роздріблення нанесло багато шкоди теж і українському життю в Америці. Більша частина нашого громадянства це вже зрозуміла і змагає до цього, щоб не творити без потреби що раз нові організації для задоволення групових чи особистих амбіцій, а обєднувати усі творчі й діючі сили і заставляти їх співпрацювати. Нажаль є ще малі гуртки та одиниці, що пробують іти іншим шляхом, переносячи з Европи на український грунт в Америці різні спори, які українському народові чести не приносять, а українській справі шкодять. На такій базі ці одиниці пробують навіть творити нові організації. Тому, що таке діється, передруковуємо статтю Уласа Самчука, яка, хоч відноситься до організації журналістів, має у собі багато такого загального, яке дасться живцем пристосувати теж і до українського життя в Америці.

∴

Моя думка була, і такою вона залишається, що українство цілого світу поза Совєтами повинно мати по одній центральній установі з кожної ділянки його життя. Журналістика не повинна творити тут ніякого винятку. Більшість українського громадянства натомість бажає бути роздрібленим. І що ж я можу тут комусь порадити?

Генеза такого роздріблення лежить у т. зв. українських політичних групах і партіях. Кажу свідомо — так званих, бо справжніх партій політичних ми не маємо і вони нам також у такому вигляді не потрібні. Було б довго і зайво ці мої слова доказувати, бо вони однаково не дійдуть до свідомости більшости. Скажу тільки: ні одна з наших політичних груп не має своєї ідеологічної підмурівки у своїх „програмах". Всі твердять те саме і навіть тими самими словами. Так само з Києва ми чуємо ті самі міркування. Нікого з нас там не ділять і коли ще раз пригадати Тичину, то вийде, що там є тільки „всіх панів до д'ної ями". Ми всі тут на еміграції творимо одну політичну партію і нею є наша велика еміграція. Її загальна програма — це створення одної незалежної і вільної батьківщини для нас всіх. Є тільки між нею старші, молодші, рухливіші і менш рухливі, розумніші і менш розумні. Але таке явище зумовила сама природа і не можемо тут нічого подіяти.

Що нам потрібно, це бути організованими, живими політично і творчо діючими. Для цього потребуємо організацій всіх ділянок. Потребуємо доцільного, організуючого і формуючого керівництва. Потребуємо зосередження всіх творчих зусиль в певних центрах.

Це ніякі відкриття. Це ті основні і неминучі передумови кожної плянованої роботи. Всі наші люди це очевидно розуміють, але не всі мають силу волі, почуття міри і почуття відповідальности, щоб це своє розуміння перевести в практичний чин. Передовсім дуже підкреслено не можуть дійти до практичної мети ті, якім, здавалося б, повинно найбільше на цьому залежати... Наші політичні угруповання, що творять політичну насиченість української дійсности, подивугідною впертістю не можуть знайти потрібного рішення. Вони стоять на таких невигідних і незрозумілих для наших відносин позиціях, що це вже перестає бути жартом, а набирає рис національної трагедії.

І годі про це мовчати. Є безліч слів, що вимагають бути сказаними. Мовчанка тут нічого не поможе. Мусимо думати, казати і так само мусимо від потрібних слів негайно переходити до потрібного діла. Мусимо мати організації всеукраїнського і надпартійного характеру, що стали б дійсними клітинами організованої цілости народу. Треба організацій не для груп, а для цілости. Треба поважаних, творчих і абсолютно авторитетних органів діючого національного організму.

З такими думками я попав рік тому на засідання ініціативної групи по скликанню першого зїзду українських журналістів. Я там подавав думки, що не гаразд керуватись пристрастями групи чи груп. Мені здавалось, що треба уникати всього, що хоч в дрібницях могло б викликати зайві ускладнення. Мені також здавалось, що щирість, добра воля і почуття обовязку перед майбутнім в таких випадках є куди важливішими складниками роботи, ніж амбіції груп чи одиниць. Цілу свою роботу я намагався скерувати в напрямку параліжування якраз тих групових амбіцій.

Бо хто хоч трохи орієнтується в наших обставинах, хто хоч трохи знайомий з психологією українця, тому відразу було б видно, що самі початки організації вже мали нездорове підложжя. Не будемо їх розбирати в подробицях, як також не будемо шукати тих винуватих. Це нам сьогодні дуже мало поможе. По-моєму винні обидві сторони, що викликали конфлікт. Причиною такого конфлікту у нас є завжди те саме: брак політичного мислення і брак більшого, глибшого відчуття дійсности. У нас помічається надзвичайна тілесність, відрухововість. Мало також звичайного доброго тону в поводженні, що в таких випадках є конечним.

Не поміг також мій реферат на першому зїзді „Проблема синтези". Його прослухали з увагою, він, як мені здається, спричинився до сякого-такого закінчення зїзду, але вже на другий день все було забуто, події пішли своєю второваною і трафаретною дорогою. Все було прозою, ясно і нікому не могло бути сумніву, що така організація, як одна діюча одиниця існувати не може.

Сьогодні, по рокові, ми бачимо дійсність трохи іншими очима. Пройде ще рік і можливо ці речі будуть видаватись нам ще виразнішими. Хочеться вірити, що ми не залишимось на підпорогу до доброго і потрібного. Нині з усіх боків чуємо радісніщі вісті про різного роду обєднання, злиття, договорення. Дуже було б на часі, щоб і журналісти витягнули належні консеквенції. Було б вказаним, щоб Спілка Українських Журналістів була єдиною всеукраїнською і надпартійною організацією цього роду. Було б також вказаним, щоб ті і там ті, добрі і менш добрі, прийшли до думки, що не важно, хто ту організацію покликав до життя. Важно, що б вона була порядною організацією з порядним і діловим проводом на чолі. І коли мені буде вільно висловитись до кінця, то я зовсім переконаний, що ті „різниці", що нас ділять, є такі непереконливі, що навіть смішно про них поважно говорити. Думаю, що наші журналісти можуть спокійно сидіти один біля одного і зовсім забути, до якої партії він там десь належить. Від того не будуть страждати ані його інтереси, ані інтереси його партії. Взаїмотолеранція в наш час і в нашому становищі без найменшого сумніву потрібніші, ніж та дивна безгрунтовна „ворожість".

І вихід із становища є. Це — поєднання сил. Це співпраця. Це мудре і доцільне узгіднення всіх творчих і діючих сил народу. Маємо великі, страшні своїми наслідками турботи. У пресі читаємо про змагання наших синів, братів за право і свободу на рідних наших землях. Там нема часу думать — хто і до кого належить. Там ллється свята кров наших найближчих за нашу спільну мету. Докажімо, що і ми ж зєдинені, як і ті там перед обличчям смерти. Наш обовязок — возвеличити героїзм тих, що там. Наш обовязок також — не програвати жертви, які вони складають там на вівтар Батьківщини.

ПЕТРО ХОРОЛ — Права застережені.

НА ТЕРНОВИХ ДОРОГАХ СОВЄТСЬКИХ

15)

СТАНИЦЯ ПОЛТАВСЬКА.

Залишивши дружину, разом з земляками, вночі виїжджаю до станиці Роговської на будівництво елеватора. Але довго тут жити не довелося і ми виїхали на будівництво іншого елеватора у станицю Полтавську.

Тут теж відчувався гострий брак робітників і нас охоче прийняли. За роботою непомітно пройшли 3 місяці.

Прикріплений партійною організацією до будівництва для нагляду за робітниками, Леонов зацікавився моєю особою і у прибулих зі мною робітників — мого брата — став збирати про мене відомости. Брат мав інше прізвище і не був похожий на мене. На той час я був уже редактором стінної газети. Я не міг зрозуміти чим привернув його увагу, але знав, що кінчиться запитом на місце народження, а тоді... у найкращому випадку — повернення на північ.

Неприваблива перспектива штовхала на боротьбу і я рішив піти у протинаступ. Зібравши відомости про Леонова, складаю про нього допис. За дві безсонних ночі газета була написана й вивішена у столовій. Ранком вже її читали робітники. У обідню перерву до столової зайшли секретар партійної організації та уповноважений ГПУ. Вони також прочитали. Я помітив, як обидва вони спостерігали за мною під час обіду, а коли я рушив до дверей, вони також пішли. У дверях вони до мене заговорили і разом ми вийшли на вулицю. Розмова зайшла за Леонова, як організатора робітництва, його байдужість, нездатність і неумміння стежити за будівництвом. Вони обіцяли перевести його на іншу працю. Ми роз'йшлися приятелями, а другого дня Леонова перевели на іншу роботу. Парторгом був призначений мій вчорашній співрозмовник. На будівництві він бував рідко, але ставився до мене без застережень.

Наближався час призову мене до армії і я хвилювався: При призові немісцевих розвідка часто вимагала з місця народження відомости про благонадійність та соціальне походження; а стеження за мною Леонова підсилювало мої побоювання. Треба було кидати роботу. Я попросив керівника будівництва і з бригадою був переведений на закінчення елеватора в станиці Славянській. Бригада складалася з 23-х чоловіків різних національностей. Всі були раніше репресовані. На новому місці ми розмістилися у козаків, що теж зазнали не мало репресій.

Незабаром у клюбі МТС відбулися збори місцевого населення в справі контрактації худоби та молока. Ми пішли на збори. Вони тільки починались. Завідувач відділу агітації та пропаганди райкому партії взяв слово і з півгодини умовляв людей контрактувати худобу та молоко. Промова була нудна й впливу не мала. Після виступали інші партійці, але до 11 години вечора справа була безнадійною.

Місцевому населенню давно набридли ці промови і тому, коли слово взяв я, всі насторожились. Президія записала моє призвище і дала слово від імени робітників. Хоч нескладно, але без зупинки і з жаром я доводив, якими щасливими в майбутньому будуть селяни, якщо тепер віддадуть державі частину худоби й молока. „Моя бригада" й комуністи вкрили промову оплесками. Тут же в залі засіли партійці контрактувати. Один з президії підійшов до мене, непомітно шепнув мені кілька слів і... мої робітники першими пішли до столів контрактувати худобу, якої не мали.

Станиця була велика і місцеві мешканці не знали всіх своїх одностаничників. За першими пішли й інші, місцеві, боязко озираючись.

Другого дня ми пішли до приймомної комісії. Вона обговорює можливість допущення кожного кандидата до армії. Захожу першим, а решта за дверми пильно підслухують, що мене будуть питати. Головою комісії — вчорашній секретар загальних зборів — партієць. Члени — чотири жінки партійців та комсомольців. Я мусім зустрілись як добрі старі знайомі. Кілька слів і мені та всім робітникам без зайвих розмов видають рекомендаційні довідки, заповнюючи анкети скоріше для форми.

(Дальше буде).

За залізною заслоною

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ТЕРОР ПО СЕЛАХ.

(УБІ). **Село Ганьківці,** район Заболотів. Перший голова сільради Симотюк із Рижові-Поля — комуніст, агент, який був змушений підпільниками перенестись до району. Другим став Ворощук Іван. 60-тирічний священик о. Юган Дмитро не перейшов на православіє. В квітні 1944 р. большевики перевели в тому селі масові арешти. Тоді вони забрали 18 чоловіка: Івана Дронюка, Миколу Мартинивича, Федора Ганущака (засуджений на 20 років і, вивезений до Харкова, помер у тюрмі), його жінку й двоє дітей вивезено на Сибір; Івана Ворощука засуджено на 20 років, жінку й дочку вивезено на Сибір; Василя Гаврилюка засуджено на 15 років, жінку й чотирьох дітей вивезено на Сибір; Івана Гаврилюка засуджено на 15 років; Федора Лазарика засуджено на 15 років, син його згинув у партизанці; Василя Мельничука засуджено на 15 років, господарство зруйноване, Івана Шинкарика — студента — засуджено на 15 років, родину вивезено на Сибір; Василя Кукуна засуджено на 15 років, родину вивезено на Сибір; Йосафата Ворощука заарештовано й вожено з тюрми Снятин до Коломиї тортуровано; він збожеволів, засуджено на 15 років; Василя Шабовського забито в підпіллі, жінку й двох дітей вивезено на Сибір; Дмитра Терлецького засуджено на 15 років, родину вивезено на Сибір; господарство спалене, сам він помер у Харкові; Василя Гаврилюка засуджено на 20 років, господарство зруйноване, а батько його в червоній армії; Гриця Франчука, колишнього солтиса, засуджено на 20 років.

Родини тих, що їх заарештовали німці, большевики теж повивозили, наприклад: жінку Миколи Ганущака, якого німці зловили, як партизана і родину Юраха.

19. грудня большевики наскочили на село, запалили 5 хат і забили двох дівчат: Марію Ворощук (дочка комуніста) і Анну Губеліт. У хатах підпалених залишили людей. Тих твох дівчат примусили нести червону звізду на могилу, і лише за те, що вони, посковзнувшись, упали, були застрілені. Після акції робили большевики ще кожних два дні облави й арештували по кілька людей щоразу.

Красноставці. Підпільників із цього села було 38, родини яких большевики хотіли вивезти в грудні 1944 р. Відділ підпільників при вивозі напав на большевиків, і люди повтікали; господарства всіх, що повтікали, спалено, а декого впіймали, напр.: Е. Миронюка. Помістя спалене.

Село Велелуї. Перший голова сільради Шлемко забитий партизанами в 1944 р., другий — Сенчук — утік тепер. Є чотириклясова школа, директором Жовнірук. На весні 1945 р. вивезено 8 родин. „Крук" згинув у партизанці. В підпіллі впало 6 хлопців: „Бистрий" та інші. Сільрада і помістя спалені.

Задубрівці. Голова Бойчук у 1944 р. забитий партизанами, другий голова — Бадів — утік у підпілля, тепер є Онуфрій. Директором школи Різун, учителі Франчук Микола з Ганькович. Ховалося з того села 48 людей. Вивезено: Бойчука Михайла, Пшенинчина, син якого зголосився до НКГБ. Арештовано: Касіяна — за те, що купував підпільникам порошки від головного болю — 15 років, та 6 родин убитих 5 (між ними чотири підпільники). В кінці 45 року зроблена підпільниками акція, і тоді забито 16 людей.

Село Підвисоке. Голова сільради — большевицький емігрант — забитий у 1944 р. Із села шість підпільників. Тут була станиця стрибків на 38 людей, між ними 4 москалі, решта — місцеві. Пізніше ці стрибки повтікали. 4 родини вивезено. Швагра Вакарика заарештовано, сільраду спалено. Отець, який був до того часу, втік, другий виселенець із підфронту. Станиця стрибків (хата Вакарика) спалена.

Село Русів. Нема ані одного підпільника. Брат Стефаника Кирило завідує музеєм Стефаника в селі. Дочка Федорчука Дарка (надрайонова УЧХ підпілля) заарештована через провокацію „Кудлатої" (районова УЧХ) і засуджена на 20 років. Заарештований Дідух Микола, Аксентійчук, лікар Стефаник (отруївся). В акції підпілля забито 4 особи за зрадництво.

Село Стецева. Голова большевицький емігрант, депутат до верховної ради СССР Басалига. Тут є станиця стрибків з 28 людей. Фільварок не спалений. Родини СС-ів здебільшого вивезено. В підпіллі загинули: „Стоян", „Когут". Вивезено родину Федорчука Дмитра, господарство спалене.

Село Стецівка. Голова села — жінка Басалига, большевицька емігрантка, забита підпільниками. Вивезено 4 родини — ті, що мали синів в СС-ах. Заарештовано дві особи (дочка Скорейка — Оленка — 20 років), в підпіллі троє.

Село Топорівці. Перший і другий голова в підпіллі, третього повісили. 35 хлопців у підпіллі, з того 25 впало. Родини всіх тих, що в підпіллі, вивезено. Соботик — той, що працював у млині, забитий. Старша сестра 20 років, мати й дочка ховаються. Угрин, який учителював у с. Торговиці, заарештований і засуджений на 20 років. Спалено 22 господарств.

ВИБОРИ В СССР В 1946-47.

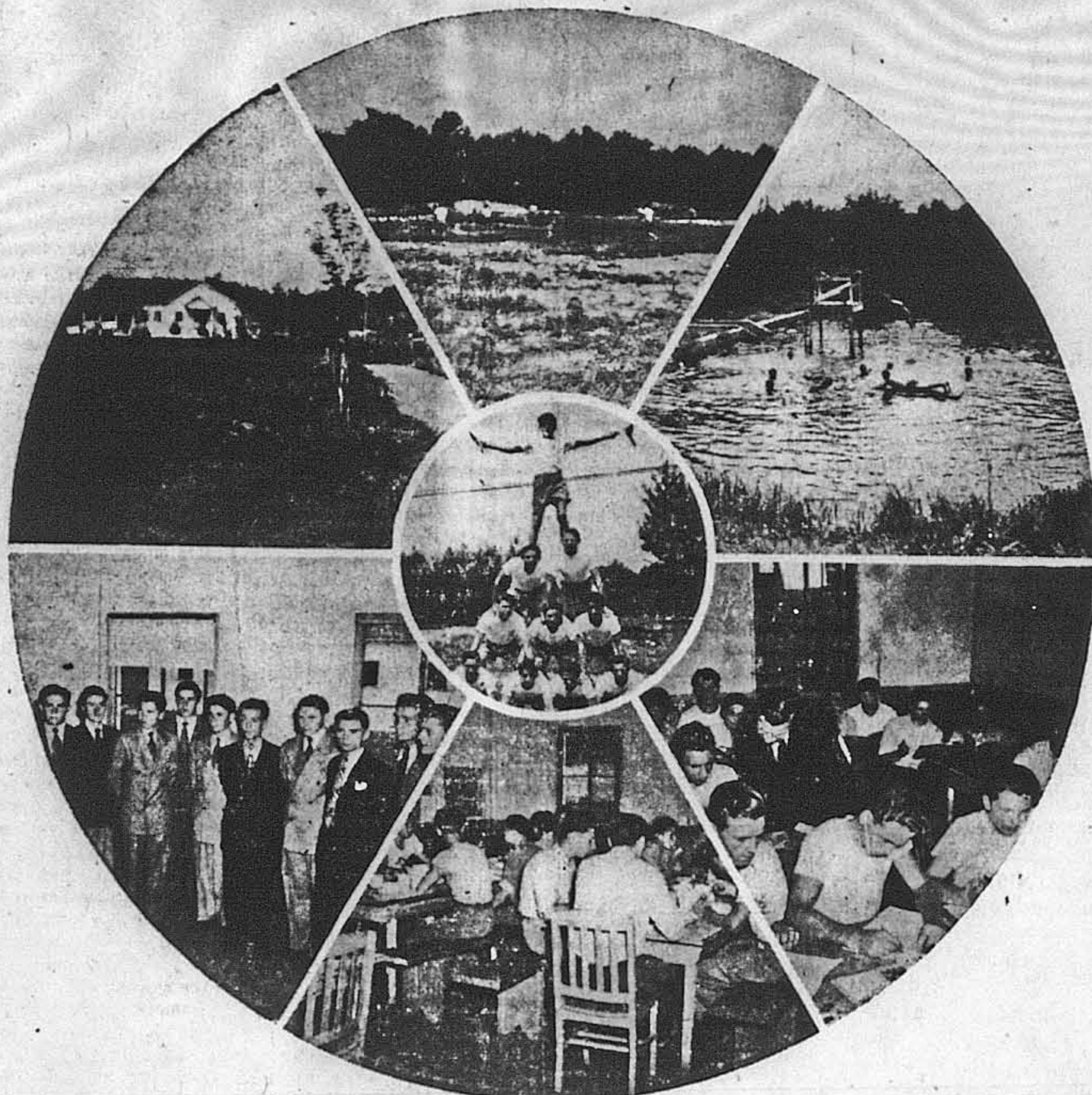
(УБІ). — Вибори до верховної ради СССР у 1946 р. пройшли в досить модерній большевицькій обстановці. Ще в серпні 1945 року розсіялись по селах большевицькі військові загони, очолювані НКВД, для стягнення з населення державних поставок та податків і підготовки населення до виборів. Ці залоги були на селах до самих виборів і в день виборів — 10.2.1946 р. Розуміється, що всіх большевицьких формальностей щодо виборів було додержано. Населення, не зважаючи на загрози та залякування, не взяло повної участи в виборах, однак, спритно сфабриковані наслідки виборів, дали нібито участь населення розміром 99,9%.

До виборів у верховну раду УССР, що відбулися 9.2. 1947 року, большевики також приготувалися з неменшин попереднім забезпеченням, щоб „усе" населення взяло в них участь. По селах розмістились військові загони, масово відбулися передвиборчі арештування та різні терори й грабіжі, що в большевиків звалося „масовою розяснювальною роботою до виборів".

Акт самих виборів був підготовлений жертвами з боку мирного населення: публичними розстрілами „неблагонадьожних" чоловіків та жінок. Наприклад, у селі Зібранівці, Заболотівського району, перед самими виборами застрілено Івасюка Михайла — інваліда, і проголошено, що він був проти виборів. В селі Олешків, того самого району, застрілено жінку М. Д. і її дитину — за те, що сказала: „Якщо вибори добровільні, то вона може, але не мусить брати в них участи". В селі Гнилиці Великі, Новосільського району, Тернопільської області, розстріляли прилюдно трьох чоловіків: Ферошa Івана — поверх 60-літнього господаря і двох демобілізованих за те, що не дозволяли прилішити на стінах своїх хат кличів: „Всі на вибори!" В селі Кошляки, того самого району, замордували жінку А. Г., якої не було в виборчих списках і вона про це своєчасно не заявила. Такі випадки були майже в кожному селі...

Отак большевики забезпечували собі явку на вибори і самі вибори на 100%.

Українські воєнні сироти з Европи в Америці

Ці картини, що їх маємо перед собою, зняті в Стратфорд, Н. Й., де відбувся двомісячний виховний курс для українських хлопців, воєнних сиріт, опроваджених Українським Католицьким Комітетом у Стемфорді з европейської скитальщини до Злучених Держав. Курс відбувся при помочі о. Романа Лободича, проф. Миколи Мельника і п. Шарого. Зачався з початком липня, а скінчився з кінцем серпня. Курс влаштували Преосвященні Владики: Кир Константин і Кир Амврозій. Хлопці-сироти діставали у Таборі добрі харчі, науку і виховання, а жили серед лісів, гір і моря зелені, що нагадували їм рідні Карпати та широкі українські степи. Ці прекрасні літні дні й побут у Таборі залишаться цілком певно назавжди соняшним спогадом в памяті цієї молоді, що пережила хуртовину війни, голод і страждання. Курс поділено на дві групи. Хлопці першої групи — це кандидати на фотографів, кравців, шевців і т. п. Вони дуже добрі й роботящі. Вартує, щоб український загал ними ближче зацікавився, бо може знайшлися б люди, що перебрали б їх під свою опіку до варстатів, на працю і науку. Учні другої групи є пильні, добрі й спосібні й хотіли б попри фізичну працю ще продовжувати науку. Усі ці діти ще маленькими потратили своїх родичів, залишилися без школи і скатовані німцями прибули сюди — обдерті й босі.

Три картини нагорі (зліва направо) представляють: 1. Загальний вигляд Табору в Стратфорд, Н. Й. 2. Гра в „бейзбол" на площі. 3. Купання хлопців в таборовому ставі.

Картина по середині: 3. Піраміда, а той, що на верху, держить у руках прапорці: американський та український.

Картина на долині (зліва направо): 5. Таборовий Хор у каплиці Табору. 6. Вечера в їдальні: хлопці вбрані, як при щоденній роботі (кухню вела взірцево п-ні Марія Мельник). 7. На годині науки англійської мови.

БОЛЬШЕВИЦЬКА „ЦЕРКОВНА ПОЛІТИКА"

(УБІ). — Большевики, з приходом на українські землі, проголосили, що релігія дозволена і вільна від втручання держави. Та по суті большевицька організація церкви залежна виключно від комуністичної партії. Большевики тихим способом скликали всіх священиків на соборчики і собори і запропонували греко-католицькому священству добровільний, але обовязковий перехід на московське православіє. Греко-католицькі капітули, на чолі з єпископами, заявили категоричну відмову, а духовенству залишили свобідну волю, тобто — хто як захоче.

Незабаром по тому відбулись арешти єпископів та інших духовних достойників. Священство залишилось під тимчасовим розпорядженням місцевих деканів. По якомусь часі, органи НКВД персонально викликали кожного священика і, тримаючи його по кілька днів, примушували підписатись на православіє й прилюдно осудили греко-католицизм. Ті священики, які відмовились це зробити, були суджені й вивезені на Сибір. Ті, що дали свою згоду на перехід, залишились на місцях. Старих і немічних священиків залишили теж, перекидаючи їх у найменші і найгірші села. Всіх їх безнастанно перевіряє НКВД і можна припускати, що довго вони не затримаються.

Крім того, большевики фабрикують нових, „советських" священиків, які знають щонайбільше дяківку, висвячуються і виконують обовязки священика. А ще зявляються священики-самозванці, які заходять у село, правлять Службу Божу, сповідають. Наприклад, до села Зібранівки, Заболотівського району, зайшов такий священик і перше, ніж почав правити Службу Божу, вимагав від населення ½ літра горівки та добре поснідати, бо, мовляв, „треба наїстися, щоб служба добре випала". Спочатку населення не зорієнтувалось, а потім, як він почав вимагати і за сповідь по ½ літра горівки, люди його збойкотували і повстанці вигнали з села. Тоді він перейшов у село Задубрівці, Снятинського району.

Такий священик в очах большевиків є передовим. Церкви, як звичайно, оподатковуються щодалі більше.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

НОВИЙ ЖУРНАЛ „АРКА"

Вже появилося перше число нового журналу видання „Української Трибуни", **„АРКА"**, журнал літератури, мистецтва і критики. Зміст першого числа: Улас Самчук: Наше слово; Віктор Бер: Сучасний образ світу; Юрій Косач: Театр екзистенціялізму; Гр. Шевчук: Без металевих слів і без зідхань даремних; П. К-ий: Трипільська культура на Україні; Яків Гніздовський: Іван Мештровіч; Іван Керницький: Сіль землі (фрагменти драми); Жан Жак Бурвіль: Зустріч у Перпіньяні; Олександер Смотрич: „Своловскій дом"; Інна Роговська: Японські й китайські мініятюри, — Поезії: Оксани Лятуринської, Олекси Веретенченка, Вадима Лесича, Василя Барки, Богдана Нижанківського, Петра Карпенка-Криниці, Остапа Тарнавського. — Новини світової літератури, театральна хроніка, кіно. Ціна 6 НМ. порто 0.40. Журнал багато ілюстрований. Виходить у співпраці з Видавничою Комісією МУР-у. Замовляти в адміністрації „Українська Трибуна", MüNCHE 8, FüHRICHSTR. 53, EUROPE — GERMANY.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ГОВОРЮ ДО СВОГО Й ВАШОГО СУМЛІННЯ.

Читаючи в „Свободі" з 19. серпня про „людське сумління", відгукнулось моє сумління і каже: Напиши щось від себе. Вже довго живеш на цьому світі та й довго брав ти активну участь в українському народньому житті, то й можеш щось путнього написати в ці важкі часи. Щось ти бачив, щось пережив і якогсь досвіду набрав,

Отже пишу. Віршів уже вам не посилаю, бо кажете, що то добре було замолоду їх писати, а тепер, старому, треба „зійти з неба на землю" і писати „зрозумілою мовою чи там прозою про це, що пекуче.

У нас звичайно нарікають, що серед американських українців не іде праця якслід, бо нема такого ясного пляну, щоб нас усіх захопив, ні нема таких провідників, щоб вміли створити з нас одну велику силу. Та як би кожний запитав свого власного сумління, чи дійсно так є, то побачив би, що то він сам не хоче бачити цього пляну, який є, та що він сам не то, що не будує нашої сили, а ще дуже часто своїми нерозумними вчинками та роздорами її розбиває.

Пекло в Україні та страшні терпіння наших рідних в Европі — це те, над чим треба думати, що треба плянувати і ратувати. А що ж іншого ми досі робили? Чи нас до такої праці не взивали і не взивають? Чи не вказують, як це треба робити? Та спитаймо нашого сумління, чи ми на ці заклики завжди відповідали і жертви складали. Правда, що ні!

Наше сумління, якщо воно людяне, скаже нам тепер іти одним рядом, одною силою проти червоного московського окупанта України. Воно скаже нам піднімати по цілій Америці величезний протест проти поневолення України і сталінського режіму. З тим протестом ми повинні дістатись до Вашингтону і до Обеднаних Держав, до преси, до широких кол американського громадянства. Наше сумління скаже нам повести таку широку акцію, яка скріпила б віру в кращу будуччину України в тих, що вже зачинають тратити віру в можливість її визволення. Далі скаже нам сумління, що нам не треба нині ніяких роздорів, ніяких полемик по газетах і журналах, якими одні одних плюгавлять, чим ширять зневіру і нас розбивають. Нам треба таких, що працюють і жертвують для загального добра, а не розбивають чи підкопують це, що вже зорганізоване й збудоване.

Таке каже мені моє сумління написати і передати його усім моїм землякам в Америці.

Тимко Милещук,
Ню Йорк, Н. Й.

ЗВІТ

ЗІ ЖЕРТВ, НАДІСЛАНИХ ДО ЗЛ. У. А. Д. КОМІТЕТУ. (ЗА ТРАВЕНЬ 1947)

(Докінчення)

Менчестер, Н. Г. Укр. Амер. Ситиз. Клюб (Бенеф. І. Годяк) $200.

Тантон, Масс. „Громада" в Тантон, при спільнім обіді свяченого, пересл.: К. Оліяр $44.25. Жертвували: М. Заверуха 10, по 5: В. Проніцький, Г. Салата, К. Оліяр, К. Сіджінський; по 2: В. Туркайло, М. Семеґене по 1: М. Попович, М. Злонкевич, А. Оліяр; дрібними датками 7.25.

Вилмингтон, Дел. Укр. Ситиз. Клюб (Венеф. І. Годяк) $25.

Гюстон, Тексас. Б. Балабан $10.

Глестонбури, Конн. Від. 138 УНС $15. Жертва переслана секр. Кунікевич. (Бенеф. І. Годяк).

Ню Бритен, Конн. А. Савка $5.

Миннеаполис, Мінн. На обіді в честь п-ва І. П. Павчак. Збірку перевів О. Козак $37.50.

Сейнт Луїс, Мо. Укр. Нар. Дім в „День Матери" збірку перес. Марія Гресько $49.

Денбури, Конн. І. Капчук $1.

Лудлов, Масс. Марія Ференц $1.

Торнере Фолс, Масс. Д. Атаманюк $1.

Норт Френклин, Конн. В. Іваницин $2.

Форествил, Конн. Т. Піч $10.

Тірвил, Конн. В. Сорочак $5.

Салем, Масс. З каси Тов. Івана Франка $20.73, від членів по 1 і дрібними жертвами 19.27 секр. Тов. І. Франка І. Порохняк 10.

Амгерст, Масс. Марія Сарна $1, Анастаз. Вінічик 1.

Майямі, Флор. Г. Марищук $1.

Клівленд, О. Д. Т. Білецький $5, О. Бусько 1, Анна Заруха 1, І. Заруха 1.

Толідо, О. Відділ 167 УНС, „Коляда", перслав І. Кульматицький $26, по 5: Д. Медецький, Н. Скотинський; по 2: П. Зьонкевич, С. Гавриляк, Г. Миськів, Н. Білецький. М. Космина, М. Голясецкий; по 1: І. Федчук, І. Луняк.

Йонгставн, О. о. А. Станґритчук $2, Д. Темник 1, Й. Сосняк 1, з 35-річниці 230 Від. У. Н. С., пересл. І. Павловський 30.20.

Медина, О. А. Стружинська $5.

Клівленд, О. Зол. Хрест від. 8 при спільній вечері „Святого Вечера", збірку пересл. секр. М. Кукіз $84.50. Жертв. по 5: В. і Р. Кокоц, І. Білінський, С. Ломиш 3; по 2: І. Попович, С. Олексик, М. Щепко, Т. Оліяр, А. Котович, П. Садовський, В. Репужинський, М. Кінаш, Я. Пацула; по 1: М. Кукіз, Т. Веніцька, М. Кліцинська, К. Матіїшин, М. Кравчишин, Ф. Фоца, Н. Павлюк, Й. Труш, Я. Павлина, П. Коваль, О. Кольчицька, Й. Ґадовський, В. Жук, Вівчаровський, П. Поливчак, Н. Бежик, В. Форемний, Е. Билецький, І. Попович, Т. Пукач, п-ні Конет, М. Лупань, Г. Швагуляк, П. Кучик, П. Мовчко, П. Бучик, П. Сломінська, П. Чорний, П. Кравчук, Й. Бончук, В. Мураль, М. Керик, Й. Баран, Г. Богайчук, О. Кліпак, М. Луцишин, М. Федорчак, О. Сорочак, Г. Степаник, І. Роборецький, М. Ліска, Й. Шелеста, А. Фоца, А. Леско, А. Притуляк, Г. Щепко, Н. Декан, Й. Бусько, К. Бусько, Л. Чупіль, І. Филипів; дрібними 50 цнт.

Клівленд, О. Схід. част. міста Клівленд Укр. Гром. при Нар. Домі. Збірка при Свяченій Вечері. (Збіркою занялася М. Білецька), переслано ЗУАД Ком. $53.45. Жертв., по 2: І. Попович, С. Мельник; по 1: о. Д. Гресько, о. Ґотра, С. Сливка, Н. Колодій, Ю. Мисик, І. Сенюта, Й. Плага, М. Сенюк, А. Сидорко, К. Батюк, Н. Бусько, П. Полевчак, Т. Данилович, Чайка, І. Самеон, М. Нагірна, М. Сенті, Г. Швагуляк, Пусило, Ольхова, М. Чорний, Г. Стекор, М. Сподар, Т. Нагірний, В. Владика, Й. Небожук, Т. Баюн, Е. Бак, М. Гаврилюк, М. Середні, М. Кінаш, І. Кінаш, І. Филипів, П. Гавронський, Валес, Ванек, Н. Найда, Н.Н., І. Ліска, М. Пацула, І. Сподар, Г. Кукіз, М. Білецький, Калина; дріб. 6.45.

Савтпорт, Конн. Укр. Тов. Запом. Хорим в „День Матери" на поклик о. Бека при спільній вечері збірка (перес. секр. Ю. Гоголь) $23. По 2: М. і М. Сендзік, П. і А. Дутко, Т. Бек; по 1: М. Ванат, Ю. Гоголь, М. Шиманський, Й. Ґудзік, І. Чаплинський, Ю. Ванат, І. Кондуб, С. Левкович, Й. Медвідь, М. Махно, Т. Данилко, А. Вигодна, І. Махно, А. Кокошка, Т. Подзан, М. Буковчик: дрібними 1.

Менчестер, Н. Г. Укр. Гром. з Менчестер з „Українського Дня" (Текдей) переслав секр. Г. Лесюк $300. Вступили в члени ЗУАД Комітету і скали по 5: о. М. Лещинський, Й. Петрик, Г. Лесюк, Н. Ковальчук, Т. Петричкович, П. Кухар, І. Струса, Н. Беднарчик, І. Буцяк, Г. Новосад, Н. Заворотний, А. Беднарчик, М. Бохонок, Г. Ґула, С. Сенидяк, П. Хомяк, Н. Жмурко, М. Костина, П. Струк, О. Буцяк, Марія Буцяк, Тереса Заяць, Розалія Бойко, Марія Бурин, Катерина Струса, Катерина Датків, Марія Хруник.

Торонто, Онт., Канада. Р. Н. Мусій $2, Зофія Холєвка 1, Н. Н. 1.

Кішленд Лейк, Кан. О. Грицишин $1.

Винипег, Ман., Кан. О. Костецький (Самотілка) $2.

Тиминг, Онт., Кан. Анна Рудчинська $2.

Дітройт, Миш. Н. Преш $1, А. Ґаламаґа 2.

Кросвил, Миш. Г. Козар $5.

Шкаґо, Ілл. Галина Кріль $1, Т. Колісник 1, І. Лучків 1, І. Ухнскі 2, Тілі Коколює 2, П. Денис 2, Анна Тимчук 2, В. Гриньків 1, Й. Литвин 1, К. Ґавлічинський 5.

Іст Шікаго, Інд. Відділ 452 УНС (переслала Марія Білик) $34. 10 від молодечого клюбу, 3 Марія Білик; по 2: Марія Лукачек, Юлія Регнер; по 1: О. Білик, С. Білик, П. Зивот, І. Попик, М. Клюз, Анна Тимочко, М. А. Дутчак.

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

З ЖИТТЯ ГРОМАД і ОРГАНІЗАЦІЙ

РАЧЕСТЕР, Н. Й.

З Українського Дня на сироти і скитальників.

Заходом Допомогового Комітету влаштовано дня 6-го липня Український День на поміч скитальникам і сиротам.

У програму входило багато точок, але не всі вдалося виконати через дощ.

У першій точці оо. Вас. Турула і Йосиф Шоловка відправили молебень при гарно прибранім у цвіти і лілії престолі. По молебні о. Й. Шоловка виголосив відповідну до часу проповідь, згадуючи і вих борців з українського роду, що впали в боях за свою вітчину, Америку й за краще життя і самоозначення усіх народів світа.

Предсідник Комітету К. Шевчук, виголосив коротку, добре обдуману промову і зложив подяку громаді за співпрацю з Комітетом і за зібрані досі жертви.

Солістка, Катерина Гнатків, відспівала американський гимн у супроводі музики і кілька українських пісень, які присутні приняли оваційно.

Десять-літня Ольга Чорненька, яка приїхала з родичами, Володимиром і Марією Чорненькими, зі скитальщини, віддеклямувала вірш „Маруся на чужині". Присутні ловили кожне слово, бо вже роками не чули мови дитини з рідного краю. І я вдивляюся у цю малу постать, а біль давить серце на згадку, що там на вигнанню по західній Европі остали сотні таких, невинних дітей і бездомних сиріт, що вже в ранній молодости зачали бідувати; голодувати, мерзнути; без забавок і солодких діточих мрій, без рідної стріхи, садку, села, де стільки щастя наша дітвора колись зазнавала. Там, у чужій Німеччині чи Австрії, діти ділять своє горе із старшими скитальниками та ждуть кращого завтра; спасення від чужих народів, а в першій мірі ждуть помочі від братів і сестер, що живуть у кращих умовинах в Америці.

Дальше виступив міський кавнсельмен, С. Шлюдер, і виголосив коротку промову на тему „Українці в Америці й Україна". Між іншим зазначив, що Україна найбільше потерпіла у другій світовій війні, як наш союзник. Тепер обовязком Америки є подбати, щоби український нарід дістав свою незалежність, з такою системою, як наша.

Прибувший зі скитальщини, І. Деркач, прочитав реферат про життя в таборах на скитальщині.

Ольга Головчак, гостя із Винипегу в Канаді, відспівала кілька пісень в супроводі своєї гармонії. Її виступ присутні приняли з великим одушевленням та викликали її кілька разів гучними оплесками.

Одна бабуня, підохочена такими гарними піснями тай ще із музикою, приступила блище підстукуючи собі ногою; бабуня тай у танець пішла б, але... „Гай, гай, молодосте незабутня, молодосте; верни хоч на один день, хоч на годинку — подумала — най повеселюся та погуляю".

От собі — мовляла — дівчина з Канади, але вшкварила, вшкварила.

При кінці Володимир Чорненький прочитав реферат, у якому зясував багато цікавих відомостей про сучасне положення української скитальщини і нашого народу в Україні.

Переведена збірка на сироти принесла $59.21.

Жертводавці не тільки, що заплатили вступ і за забаву, але й не відмовилися зложити ще й окрему жертву.

Зложили: Д. Матковський $10; по $1: А. Дух, П. Буковський, М. Дула, Н. Луцишин, С. Шкапій, М. Крук, І. Колодзінський, В. Федор, А. Стахів, С. Николайко, В. Пукіш, М. Дашкевич, С. Паньків, М. Яцула, І. Стрілець, П. Паснак, М. Падучак, В. Луців, І. Бояновський, К. Шевчук, В. Луців, К. Хомин, К. Крук, І. Вольтович, М. Герис, Д. Іванців, М. Федчишин, Я. Короташ, М. Василишин, К. Сорохтей, М. Яніцький, С. Базів, М. Пітулей, М. Воляк. Решту дрібними.

Чистого доходу з Українського Дня було разом зі збіркою $427.92. Вписано в касову книгу за місяць липень збірку на похорони бл. п. Кат. Іваськів $34.00. Зворот Золотого Хреста з пересилки пакунків для скитальників $.11. З перенесення із червня $98.20. Разом доходу в липні було $566.23. Вислано до Централі Допомог. Комітету в Филаделфії на сироти і скитальників $400.00. Остає в касі з днем 8. серпня $166.23.

Як що кого із жертводавців пропущено, просимо зголоситися до секретара.

Екзекутива Допомогового Комітету.

САВТПОРТ, КОНН.

Дещо про громаду.

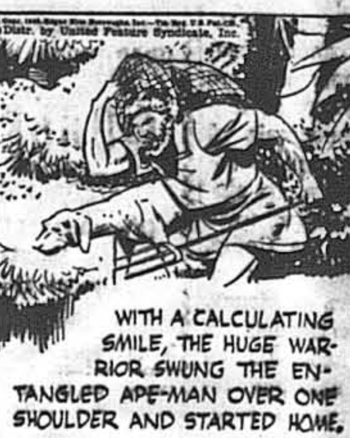
Відвідуючи недавно гром. Петра Дудка і його родину в Савтпорт, Конн., мав я нагоду дещо довідатись про їхню невелику громаду. Багато з її громадян є членами У. Н. Союзу, а п. Дудко є добрим і мілим секретарем відділу. Відвідав я теж їх Народний Дім, котрий на таку невелику громаду як Савтпорт є чимось великим і дорогим. Велика шкода, що в громаді брак більшого числа активних людей, що відбивається на народній праці. Старші вже про таку роботу багато не дбають, а наше молоде, тут роджене покоління, теж ним мало інтересується. Було б добре, щоб громада запрошувала час від часу когось з наших інтелігентів з промовою чи відчитом, чим можна б пробудити молодь до активнішої праці. Народний Дім є цілковито виплачений з довгу, а це дуже гарно з боку наших громадян в Савтпорт. В домі находиться гарна галя для представлень, балів, весіль і т. п. Є й несогірша сцена, але стоїть вже віддавна нерухана, бо нема вистав, ні концертів. Колись говорив п. Дудко, було інакше, відбувались представлення і концерти, а тепер годі щобудь зробити, бо нема аматорських сил. Дальше я довідався, що в громаді нема ніяких червоних щурів, а це добре. Під цим оглядом ця маленька і бідненька громада може послужити добрим прикладом для наших великих громад, в котрих повно запроданців нашого народу.

Микола Горішний,
Джерзі Сіті, Н. Дж.

ТАРЗАН, ч. 1675. Тарзан в пу тах.

Коли вже велетень мав убити свого ворога, він пригадав собі, що Тарзан це єдина людина, що могла врятувати його від його болів, коли б вони його напали.

Отже з плянованою усмішкою закинув войовник свого ворога, зловленого в мішку, на своє плече і подався домів.

Кілька годин пізніще Джена впала до бюра британського констабела. „Збожеволілий велетень поранив свою жінку і схопив Тарзана... Приведіть лікаря!" — крикнула вона.

Прийшовши до святині, Зорґ гепнув безцеремонно паном джунглів на долівку.